

Valikmoodul: Visuaalmeedia

Visuaalmeedia valikmoodul keskendub sellele, kuidas tänapäevases meediaruumis tähendusi luuakse, kujundatakse ja tõlgendatakse. Õpilased õpivad mõistma visuaalse ja helilise keele toimimist filmis, graafilises disainis ning loovas eneseväljenduses.

Moodul ühendab teoreetilise analüüsi ja praktilise loometegevuse: ühelt poolt uuritakse, kuidas pildid, heli ja narratiiv loovad tähendusi, teiselt poolt katsetatakse nende vahenditega ise loomist. Õppeprotsess toetab nii kriitilise mõtlemise kui ka loovuse arengut ning suunab õpilasi tegema teadlikke ja põhjendatud valikuid visuaalmeedia loomisel.

Moodul koosneb kolmest omavahel seotud kursusest: filmipoeetika, digiloovus ja loov eneseväljendus. Kursused liiguvad analüüsist loomiseni – tähenduse mõistmisest selle teadliku kujundamise ja väljenduseni.

Mooduli eesmärgid

Õppida, kuidas visuaalses ja audiovisuaalses meedias tähendused tekivad, kuidas tähendusi luua ja kuidas tähendusi leida, väljendada.

Anda ülevaade peamistest visuaalsetest ja helilistest võtetest ning terminoloogiast, mida kasutatakse filmide, reklaamide, saadete ja graafilise disaini loomisel.

Arendada õpilaste kriitikameelt ja analüüsioskust, sealjuures loominguliste valikute põhjendamist ja reflekteerimist.

Kujundada loovat mõtlemist ja eneseväljendamist, kasutades teadlikult visuaalseid ja helilisi vahendeid oma ideede väljendamiseks. Luua nii iseseisvaid kui ka koostöös valminud loovprojekte.

Õppegrupi suurus **15 õpilast**. Kui moodulisse on soovijaid rohkem kui kohti, tuleb kõigil soovijatel kirjutada motivatsioonikiri, milles ta põhjendab, miks just tema on moodulisse hea kandidaat ja/või kuidas ta on varem visuaalmeediaga kokku puutunud.

Igal õppeaastal on moodulil **läbiv teema**, mis seob kursuste sisu tervikuks. 2026/2027. õppeaastal on selleks **muinasjutt**. Moodul kulmineerub **ühisnäitusega**, kus õpilased esitlevad oma loomingut.

Mooduli kursused:

- **Filmipoeetika** (kuidas tähendus tekib)
- **Digiloovus** (kuidas tähendust luua ja müüa)
- **Loov eneseväljendus** (kuidas tähendust leida ja väljendada)

Ainevaldkond	Valikmoodul: Visuaalmeedia
Kursuse nimetus	Filmipoeetika

Kursuse maht ja õppekorraldus	21 tundi (70-minutilised kontakttunnid ja 105 minutit iseseisvat tööd).	
Õpetamise aeg	12. klass	
Vastutav õpetaja	Eva-Maria Brock	
Kursuse lühikirjeldus	Kursus keskendub visuaalse ja helilise tähendusloome analüüsile audiovisuaalses meedias ning uurib, kuidas tähendus tekib. Kursus annab ülevaate peamistest visuaalsetest ja helilistest võtetest ning terminoloogiast, mida kasutatakse filmide, reklaamide ja saadete loomisel, tuginedes filminarratoloogia põhimõtetele. Aine on peamiselt teoreetiline, sisaldades ka mõningaid praktilisi harjutusi, ning pöörab vähem tähelepanu stsenaariumile ja tekstikesksele analüüsile. Fookuses on visuaalne ja heliline jutustamine ning nende roll tähenduse kujunemisel. Kursus arendab õpilaste kriitikameelt ja analüüsioskust ning toetab teadlike ja tähendusrikaste loominguliste otsuste tegemist visuaalmeedia loomisel. Saadud teadmised loovad tugeva teoreetilise baasi edasisteks praktilisteks ülesanneteks.	
Kursuse kava	Tundide arv	Teema ja õppevorm (tund juhendajaga, õppekäik, iseseisev töö, külalisõpetaja vms).
	2 tundi	Sissejuhatus filmipoeetikasse. Kuidas tähendus tekib audiovisuaalses meedias. Filmi kui visuaalse ja helilise jutustuse põhimõtted. Näidete vaatamine ja arutelu.
	2 tundi	Kaader, kompositsioon ja plaanid. Kaadri ülesehitus, plaanisuurused, vaatepunkt, rakurss ja kompositsioon. Ülesanne: tähenduse muutmine kaadri ja vaatepunkti abil.
	2 tundi	Valgus ja värv filmis. Valguse, varju ja värvilahenduste mõju meeleolule ning tähendusele. Näidete analüüs. Praktiline valguseksperiment.
	2 tundi	Montaaž ja rütm. Kuidas montaaž loob seoseid, pinget, tempot ja tähendust. Treilerite või stseenide analüüs. Ülesanne: sama materjali erinev montaažiline tõlgendus.
	2 tundi	Heli ja muusika tähendusloome. Kõne, taustaheli, heliefektid (<i>foley</i>), muusika ja vaikus. Heliriba mõju pildile ja selle erinevad tõlgendamisvõimalused.
	3 tundi	Narratiiv ja visuaalne jutustamine. Loo ülesehitus, tegelane, konflikt, vaataja tähelepanu suunamine. Fookus visuaalsel ja helilisel, mitte tekstikesksel analüüsil. Treileri loomine rühmades.
	3 tundi	Täispika filmi analüüs. Audiovisuaalse teose vaatamine ja seminar. Visuaalsete ning heliliste võtete määramine, tähenduse selgitamine. Kirjaliku analüüsi või retsensiooni koostamine.
	2 tundi	Õppekäik, külalisõpetaja või töötuba. Võimalusel BFM, Filmimuuseum, kinoskäik, HÕFFi töötuba või kohtumine monteeri, operaatori, helikunstniku, režissööri või filmivaldkonna vilistlasega.
	3 tundi	Kokkuvõttev miniprojekt rühmades - filmi süvaanalüüs esitluse vormis. Õpilased analüüsivad valitud

		audiovisuaalset teost või katkendit, kasutades kursuse mõisteid. Tähelepanu on visuaalsetel ja helilistel võtetel ning nende tähenduslooval mõjul. Oma analüüsi esitlemine ja tagasiside.
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane: - tunneb audiovisuaalse meedia põhilisi visuaalseid ja helilisi väljendusvahendeid ning nendega seotud terminoloogiat; - mõistab, kuidas tähendus kujuneb visuaalsete ja heliliste võtete kaudu ning oskab seda lihtsamal kujul selgitada; - analüüsib filme, reklaame ja teisi audiovisuaalseid teoseid, keskendudes visuaalsele ja helilisele jutustamisele; - rakendab teoreetilisi teadmisi lihtsamates praktilistes ülesannetes, tehes teadlikke valikuid visuaal- ja helikeeles; - oskab põhjendada oma valikuid, lähtudes tähendusloome põhimõtetest.	
Hindamine	Hinne on mitteeristav (A/MA). Hindamise põhimõtted on välja toodud Stuudiumis 1. ainetunni kirjelduse all.	
Õppematerjalid	Arkaader. https://arkaader.ee/ Bordwell, D., K. Thompson 2010. Film Art: An Introduction. New York: McGraw-Hill. Eesti Filmi Andmebaas. https://www.efis.ee/ Eesti Filmi Instituut. https://filmi.ee/ . Filmiharidus. Käsiraamat. https://filmeducationframework.eu/ee/ Filmikunst. https://www.filmikunst.ee/ Filmileht. https://filmileht.ee/ Filmiveeb. https://www.filmiveeb.ee/ Stam, R. 2011. Filmiteooria. Sissejuhatus. Tallinn: Eesti Kunstiakadeemia.	
Soovituslik kirjandus	Bordwell, D., K. Thompson 2010. Film Art: An Introduction. New York: McGraw-Hill. Stam, R. 2011. Filmiteooria. Sissejuhatus. Tallinn: Eesti Kunstiakadeemia.	
Kursuse väljund	Analüüside kirjutamine ja audiovisuaalsed miniprojektid.	

Ainevaldkond	Valikmoodul: Visuaalmeedia
Kursuse nimetus	Digiloovus
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 tundi (70-minutilised kontakttunnid ja 105 minutit iseseisvat tööd).
Õpetamise aeg	12. klass
Vastutav õpetaja	Eva-Maria Brock
Kursuse lühikirjeldus	Kursus keskendub sellele, kuidas loomingut visuaalselt esitleda ja muuta see atraktiivseks graafilise disaini võtete abil. Õpilased saavad ülevaate visuaalse kommunikatsiooni põhimõtetest ning graafilise disaini erinevatest suundadest ja liikumistest ning õpivad, kuidas kujunduse abil tähendust luua ja suunata vaataja pilku.

	Aine on praktilise suunitlusega ning hõlmab erinevate visuaalsete väljundite loomist, nagu plakatid, postrid, blogikujundused ja reklaamid. Kursuse käigus katsetatakse erinevaid kujundusvõtteid, õpitakse töötama teksti, pildi, värvi ja kompositsiooniga ning mõistetakse, kuidas need elemendid koos mõju loovad. Kursus annab praktilised oskused ja baastadmised, millele toetudes suudavad õpilased luua läbimõeldud ja sihtrühmale suunatud visuaalseid lahendusi erinevates meediavormides.	
Kursuse kava	Tundide arv	Teema ja õppevorm (tund juhendajaga, õppekäik, iseseisev töö, külalisõpetaja vms)
	2 tundi	Sissejuhatus digiloovusesse ja visuaalsesse kommunikatsiooni. Kuidas kujunduse abil tähendust luua, sõnumit edastada ja vaataja pilku suunata. Tutvumine kasutatavate digivahendite ja kujundusprogrammide põhitöövõtetega. Näidete analüüs.
	2 tundi	Lühike ülevaade graafilise disaini ajaloost ja stiilidest. Olulisemad suunad ja mõjud: plakatikunst, modernism, Bauhaus, popkunst, postmodernism, digiajastu visuaalkultuur. Ühe valitud disainistiili põhjal luuakse väike lihtsam visuaalne katsetus: värvipalett, fondinäide ja paar kujunduselementi.
	3 tundi	Graafilise disaini põhimõtted. Kompositsioon, tasakaal, kontrast, hierarhia, rütm ja fookuspunkt. Praktilised kompositsiooniharjutused digivahendites. Programmiõpetus toimub ülesannete käigus vastavalt vajadusele.
	2 tundi	Värvusõpetus ja meeleolu loomine. Värvide tähendus, värviharmoniad, kontrastid ja sihtrühmale sobiv visuaalne mõju. Praktiline ülesanne: sama sõnum erinevates värvilahendustes.
	2 tundi	Tüpograafia ja tekst kujunduses. Fondid, loetavus, kirja karakter, teksti ja pildi suhe. Praktiline ülesanne: tüpograafiline plakat või sõnumikujundus, mille käigus harjutatakse tekstivahendeid, paigutust ja joondamist.
	2 tundi	Pilt, sümbol ja logo. Märgid, ikoonid, sümbolid ja lihtsustamine graafilises disainis. Praktiline ülesanne: logo või visuaalse märgi loomine.
	3 tundi	Plakat, poster ja reklaam. Sõnumi, sihtrühma ja visuaalse lahenduse seostamine. Praktiline ülesanne: plakati või reklaami kavandamine ja teostamine, kasutades teadlikult mõnd ajaloolist või kaasaegset kujundusstiili.
	2 tundi	Õppekäik või külalisõpetaja. Võimalusel Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuuseum, linnavaatlus graafilise disaini vaatenurgast või kohtumine graafilise disaineriga.
	3 tundi	Portfoolio koostamine, esitlemine ja refleksioon. Kursuse jooksul valminud tööde koondamine graafilise disaini portfooliosse. Oma kujundusvalikute, sh ajalooliste või

		stiililiste mõjutuste põhjendamine ning enda ja teiste tööde analüüs.
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane: - tunneb graafilise disaini ja visuaalse kommunikatsiooni põhiprintsiipe (nt kompositsioon, värv, tüpograafia); - mõistab, kuidas visuaalsete vahenditega luuakse ja kujundatakse tähendust; - kavandab ja teostab lihtsamaid visuaalseid lahendusi (nt plakat, reklaam, blogikujundus); - kasutab teadlikult teksti, pilti, kompositsiooni ja värvi, et edastada selget ja sihtrühmale sobivat sõnumit; - esitleb oma loomingut arusaadavalt ning põhjendab tehtud kujundusvalikuid; - analüüsib kriitiliselt nii enda kui ka teiste visuaalseid töid; - kasutab kujundusprogramme ja digivahendeid eesmärgipäraselt ning arendab tehnilisi oskusi praktiliste loovülesannete käigus.	
Hindamine	Hinne on mitmeeristav (A/MA). Hindamise põhimõtted on välja toodud Stuudiumis 1. ainetunni kirjelduse all.	
Õppematerjalid	Dabner, D., S. Calvert, A. Casey 2011. Graafilise disaini kool. Tallinn: Kirjastuskeskus. Hollis, R. 2007. Graafiline disain. Ülevaatlik ajalugu. Tallinn: Eesti Kunstiakadeemia.	
Soovituslik kirjandus	Dabner, D., S. Calvert, A. Casey 2011. Graafilise disaini kool. Tallinn: Kirjastuskeskus. Hollis, R. 2007. Graafiline disain. Ülevaatlik ajalugu. Tallinn: Eesti Kunstiakadeemia.	
Kursuse väljund	Graafilise disaini portfoolio, mis sisaldab kursuse jooksul tehtud töid.	

Ainevaldkond	Valikmoodul: Visuaalmeedia	
Kursuse nimetus	Loov eneseväljendus	
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 tundi (70-minutilised kontakttunnid ja 105 minutit iseseisvat tööd).	
Õpetamise aeg	12. klass	
Vastutav õpetaja	Monika Undo	
Kursuse lühikirjeldus	Kursus keskendub sellele, kuidas tähendust leida ja väljendada . Kursuse jooksul on oluline õpilase loovhääle leidmine ja selle (edasi)arendamine. Läbi erinevate praktiliste ülesannete uuritakse, kuidas ideed sünnivad, kuidas neid sümbolite, kujundite, helide vms kaudu väljendada. Kursus rõhutab eksperimenteerimist, refleksiooni ja eneseväljendust, luues seose filmipoeetika ja digiloovusega . Kursuse tegemistesse on kaasatud mitmed külalisõpetajad, kes on oma ala professionaalid (kõik nimed selguvad jooksvalt).	
Kursuse kava	Tundide arv	Teema ja õppevorm (tund juhendajaga, õppekäik, iseseisev töö, külalisõpetaja vms).

	3 tundi	Loovus ja digiloovus. Loovus kui uutmoodi mõtlemine. Kuidas ideest jõuda looni. TI ja loovus. 1 idee, 5 vormi. Praktilised ülesanded. Õppekäik Haapsalus: tänavasildikunst.
	1 tund	Kujundid ja metafoorid. Kujundlik mõtlemine, otsene ja kaudne väljendamine. Praktilised ülesanded.
	3 tundi	Helidemaailm. Heli võimalused, heliefektid, vaikus kui heli. Heli kui lugude jutustaja. Heliloo tegemine. Külalised Antti Kammiste, Tiiu Randmann-Mihkla („Hingede aed”).
	1 tund	Sõnadeta lugu. Kuidas rääkida lugu sõnu kasutamata. Sõnadeta raamatud. Praktilised ülesanded.
	1 tund	Keele konksvingerdusi. Mängime keele ja sõnadega ja visualiseerime digitaalselt sõnu raamatust „Keele konksvingerdusi”.
	2 tundi	Podcast e taskuhääling. Podcast`ile omane, kuidas teha head podcast`i. Näidete kuulamine. Podcast`i tegemine, oma ja teiste tööde reflekteerimine.
	1 tund	Dialoog. Mis teeb dialoogist hea dialoogi, kuidas tuleb dialoogi abil esile karakter, mis on öeldud otse, mis vihjamisi. Praktilised ülesanded. Loo ülesehitamine üksnes dialoogi kasutades.
	1 tund	Kuidas lugusid valesti rääkida. Elas kord Kollamütsike ... Muinasjuttude võimalused. Aluseks on Gianni Rodari „Telling Stories Wrong”. Praktilised ülesanded.
	4 tundi	Foto ja selle võimalused. Külalisõpetaja Hõije Rahu. Kuidas sünnib kunstipärane foto. Töötuba, õpilaste juhendamine, näituseks ettevalmistused. Keskseks teemaks on LÜGi muinasjutt.
	2 tundi	Näituseks valmistumine, näituse avamine.
	1 tund	Tagasisidestamine, kokkuvõtted.
	1 tund	Plaanitud on veel ühe külalisõpetaja kutsumine või töötuba.
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane: • oskab väljendada oma ideid loovalt; • oskab kasutada praktilistes ülesannetes erinevaid digivahendeid; • oskab kasutada kujundeid, sümboleid, heli vms tähenduse loomiseks; • katsetab erinevaid viise (pilt, heli, tekst jne) enese väljendamiseks; • loob vähemalt ühe suurema projekti; • oskab rakendada filmipoeetikas ja digiloovuses saadud teadmisi.	
Hindamine	Hinne on mitmeeristav (A/MA). Hindamise põhimõtted on välja toodud Stuudiumis 1. ainetunni kirjelduse all.	

Õppematerjalid	Filmiharidus. Käsiraamat: https://filmeducationframework.eu/ee/kriitilised-kasitlused-filmianaluus/heli?utm Podcast: youtube.com/watch?v=73TRm_Suomg (4 min-9 min) Rodari, G. 2022. Telling Stories Wrong. Samel, P. 2023. Rõster. Kirjastus Puänt. Sillaste, K. 2021. Appi! Koolibri. Sillaste, K. 2022. Ma ei karda! Koolibri. Undo, M. 2023. Keele konksvingerdusi. Kirjastus Puänt. Ööülikool. https://www.ylikool.ee/
Soovituslik kirjandus	Heidmets, R. 2013. Animaõpik. Koolibri.
Kursuse väljund	Näituse kokkupanemine. Teemakohaste miniprojektide ettevalmistamine ja läbiviimine.